

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Мусаххих ет-Теджйид

Сюлейман Хилми

(1330 хиджри)

Преводът е направен със съвсем леки съкращения
от Хасан Брахимбашев и Хасан Лошев

Известно е, че при повечето хора зъбите са тридесет и два. По тази причина върху дадената картина са изобразени тридесети и два зъба. Шестнадесет от тези зъби са на горната челюст и шестнадесет на долната. Най-предните зъби от горната челюст се наричат предни резци. След тях следват задните резци. След тях се намират островърхи зъби, които се наричат кучешки. И всичките зъби, които се намират след тях се наричат кътници, а последните от тях се наричат мъдреци. А имената и подреждането на зъбите от долната челюст е същото.

Езиковото значение на *теджъйид* е направата на нещо красиво и хубаво. Като термин означава: да се даде на всяка буква нейното "право" и онова, "което ѝ се полага". И да се върне всяка буква към нейната "основа". "Право" на буквата означава нейните безусловни качества, онова, "което ѝ се полага" значи нейните условни качества и "основа" – нейното местопроизношение. Разбери това!

Известно е, че *меҳаридж*

ел-хуруф

(местопроизношенията на буквите) са седемнадесет.

Първото

местопроизношение е кухнята на гърлото и устата. От там излизат буквите за удължаване.

4

Второ

местопроизношение: От дъното на гърлото в мястото, където се свързва с гърдите се изговарят: първо *ء* (хамза), после *هـ*.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

След като отправим възхвала и благодарност към Всевишния Аллах и мир и благослов на Неговия Пратеник, семейството му и неговите сподвижници,

Известно е, че *харф медд* (буквите за удължаване) са три: *و* , *ي* . Кога *و* става буква за удължаване? Когато *و* е *сякине* и предишната буква е с *дамма*, *و* става буква за удължаване. Кога *ي* става буква за удължаване? Когато *ي* е *сякине* и предишната буква е с *кесра*, *ي* става буква за удължаване. А буквата *ا* винаги е *сякине* и е след *фетха*, затова винаги е буква за удължаване, като *اَوْتِيْنَا* .

И още *себеб медд* (причините за удължаване) са две – *хамза* и *сукун*. *Хамза* е *елиф* с огласовка, а *сукун* е буква без огласовка.

Раздел *медд таби'и*

Медд таби'и става, когато след *харф медд* не следва *себеб медд*.

Трето местопроизношение: От средата на гърлото се изговарят: първо *ع*, след нея *ر*.

Четвърто местопроизношение: От най-горната част на гърлото, близо до устната кухина се изговарят: първо *غ*, след нея *ج*.

Пето местопроизношение: От дъното на езика със срещуположната му част от небцето се изговаря ق .

Шесто местопроизношение: Един пръст по-надолу от местопроизношението на ق се изговаря ك .

Например: حَوْرٌ مِنَ الرِّمِّ، أَبْدًا، تَوَّابًا .
При това положение се удължава един елиф, а мярката за един елиф е колкото да повдигнеш един от пръстите си.

Раздел медр муттесил

Когато след харф медр следва себед медр хамза и те са в една и съща дума става медр муттесил. Например:

إِذَا جَاءَ، أَلْتَك، حِيَاء، سُوءٌ . Медр муттесил е задължително удължаване, за което учените са единодушни. Т.е. при всички четци се удължава според съответната му степен, без да се прави қаср. А според қира'ета (четенето) на 'Асим и риўайета (преданието) на Хадис се удължава четири елифа.

Раздел медр мунфесил

Когато след харф медр следва себед медр хамза и те са в две различни думи става медр мунфесил. Например:

يَا أَيُّهَا، إِنِّي أَخَافُ، تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ .

Девето местопроизношение: От лявата и дясна страна, чак до върха на езика (след местопроизношението на ض) със срещуположните му венци се изговаря ل .

Седмо местопроизношение: От средата на езика със срещуположната ѝ част от небцето се изговарят ي، ش، ح .

5

Осмо местопроизношение: От лявата и дясна страна на езика със срещуположните ѝ кътници, след местопроизношението на ض се изговаря ي .

Десето местопроизношение: С върха на езика и венците на двата предни горни зъба се изговаря ح без ихфа' .

Единадесето

местопроизношение: Със самия връх на езика и малко от вътрешната му част със срещуположните му венци на двата предни горни зъба се изговаря ج .

6

Дванадесето

местопроизношение: В посочения ред с повдигане на върха на езика и след средата на венците на двата предни горни зъба: Почти при края на венците по посока към гърлото и настрани от тях се изговаря ط . Малко по-надолу د . И близо до средата на венците се изговаря ت .

Понякога буквата за удължаване е "посочваща" و , например: $\text{عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ}$ или $\text{مَا لَهُ أَخْلَدُهُ}$, $\text{عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ}$ или "посочваща" ه , например: $\text{مَآئِكَذِّبْ بِهِ إِلَّا مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ}$. *Медд мунфесил* е разрешено удължаване, с различия в него. Т.е. някои четци го правят *медд*, а други го правят *қаср*. Според *қира'ета* '*Асим* и *риуайета* *Ҳафс* то се удължава четири елифа.

Раздел медд лязим

Ако след *харф* медд има себеб *медд суқун лязим* става *медд лязим*. *Суқун лязим* е *суқун*, който се запазва и при *уақф* (спиране) и при *уасл* (свързване). (*Суқун лязим* може да е буква с *джезим* или буква с *шедде*.) *Медд лязим* е четири вида. 1) *Медд лязим келими мусеққал* (*медд лязим* в дума с *шедде*). Например: $\text{كُنْ أَمْرُؤِي، الْحَاقَّةُ، وَلَا الصَّالِّينَ}$. 2) *Медд лязим келими мухаффеф* (*медд лязим* в дума с *джезим*). Например: عَ الْأَرْءِ . 3) *Медд лязим харфи мусеққал* (*медд лязим* в буква с *шедде*). Например буквата ل от الْمَصِّصِ и буквата س от طَسَّسَ . 4) *Медд лязим харфи мухаффеф* (*медд лязим* в буква с *джезим*). Например буквата م от الْمَصِّصِ , буквите م и ص от الْمَصِّصِ , буквата ل от الْمَصِّصِ и буквата م от حَمَّ .

Тринадесето местопроизношение: В посочения ред: С ръба на върха на езика при средата на предните долни зъби, като върха на езика обхваща областта от средата на предните долни зъби до средата на предните горни зъби, се изговаря ص . Малко по-близо до върховете на предните долни и горни зъби се изговаря س . При самите върхове на предните долни и горни зъби се изговаря ز .

Четиринадесето местопроизношение: В посочения ред: Почти със самия връх на езика и върховете на предните горни зъби се изговаря ظ . Малко по-назад е ڙ . И малко по-назад от нея е ٺ . Всички те се изговарят с изкарване на езика навън между зъбите.

Медд *лязим* е задължително удължаване, за което учените са единодушни, че се удължава четири елифа.

Раздел медд 'а̀рид

Когато след *харф медд следва себед медд сукун* 'а̀рид става медд 'а̀рид. Сукун 'а̀рид е сукун, който се запазва при *ѓақф* (спиране) и се губи при *ѓасл* (свързване). Например:

يَوْمَ الدِّينِ، نَسْتَعِينُ، يَعْلَمُونَ. Медд 'а̀рид е разрешено удължаване с различия в него. При това положение, когато думата завършва с *фетха* има три начина на четене: *т̄ул*, *теѓесут* и *қаср* със сукун. Когато завършва с *кесра* има четири начина на четене: *т̄ул*, *теѓесут* и *қаср* със сукун и *раѓм*. А когато завършва с *дамма* има седем начина на четене: *т̄ул*, *теѓесут* и *қаср* със сукун, *т̄ул*, *теѓесут* и *қаср* с *шим̄ам* и *раѓм*. И още *раѓм* означава изговаряне на огласовката със слаб, скрит глас, а *шим̄ам* – устните да се направят на *дамма*, след като се изговори сукун. (Единственият начин на четене при *раѓм* е *қаср*.)

Петнадесето местопроизношение: С върховете на предните горни зъби и вътрешната част на долната устна се изговаря ف .

7

Шестнадесето местопроизношение: Между двете устни с техните вътрешни части с по-силно притискане се изговаря ب . Малко по-навън след нея, близо до върховете на устните с по-слабо притискане се изговаря م . И още по-близо до върховете на устните, като се доближат една до друга без да се затварят се изговаря و . Подреджат се в този ред: ب م و .

Седемнадесетото местопроизношение е носната кухина. От носната кухина се изговарят скрития *нун* и *гунна*. Разбери това!

Известно е, че *сифāt ел-хуруф* (качествата на буквите) са два вида: безусловни и условни. От тук нататък следват петнадесетте всеобщо известни безусловни качества.

Джехр. *Джехр* се нарича: При изговаряне на буквата в местопроизношението не остава пролука, като всичкия въздух или повечето се задържа, а гласът се чува ясно. Буквите на *джехр* са *ظَلُّ قَوْ رَبُّصٌ إِذْ عَزَا جُنْدٌ مُطِيَةٌ*.

И още хемс. *Хемс* се нарича: При изговаряне на буквата остава пролука в местопроизношението, през която изтича въздуха, а гласът не се чува силно, както при *джехр*. Буквите на *хемс* са *فَحَيْدٌ شَخْصٌ سَكْتُ*. Те двете са противоположни.

8

И още шиdde. *Шиdde* се нарича: При изговаряне на буквата гласът се задържа изцяло. Буквите на *шиdde* са *أَجِدُ قِطٍ بَغْتُ*.

И още рахāйе. *Рахāйе* се нарича: При изговаряне на буквата гласът се пропуска изцяло. Буквите на *рахāйе* са *حَسُّ حَطِّ شُصُّ هَزٌّ وَصَغْتُ يَاقَدُ*.

Раздел меdd лйн

Когато след *харф лйн* (мека буква) следва *сеbeb меdd сукун* става *меdd лйн*. Какво е *харф лйн*? *Харф лйн* са *و* и *ي*, когато са *сякине*, а буквата преди тях е с *фетха*. При това положение *харф лйн* се удължава. Например: *مِنْ حَوْفٍ، وَعَلَيْهِ، وَالتَّيْفِ، عَلَيْهِ، وَمِنْ حَوْفٍ، يَوْمٍ*. *Меdd лйн* е разрешено удължаване с различия в него. Когато *сеbeb меdd* е *сукун лязим* има два начина на четене: *тъл* и *теуессут*. Например буквата *ع* от свещените слова *حَمْرَ عَسَقٍ، كَهَيْعَصَ،*. А когато е *сукун 'арид* се удължава както *меdd 'арид* в посочените по-рано в предишния раздел свещени думи, със съответно три, четири или седем начина на четене.

Раздел тенўйн и нўн сякине

Тенўйн се наричат двойна *фетха*, двойна *кесра* или двойна *дамма*, а *нўн сякине* е *нўн* с *джезим*.

Раздел ихфа'

Буквите на *ихфа'* са петнадесет и те са първите букви от този стих:
صَفِّ ذَاتِنَا جُودَ شَخْصٍ قَدْ سَمَا كَرَمًا صَعَّ ظَالِمًا زِدْ تَقَا دُمْرَ ظَالِمًا فَتْرِي.

И още бейнийе. Бейнийе се нарича: При изговаряне на буквата гласът нито се задържа изцяло, нито се пропуска изцяло. Буквите на бейнийе са لِنْ عَمْرُ . Това са противоположни качества. (Шидде и рахйе са противоположни, а бейнийе се намира между тях двете.)

Когато тенуйн или нун сякине срещнат една от тези петнадесет букви се получава иxfā'. Например:
عَنْيْ كَرِيْمٌ، فَتَمَّ قَرِيْبٌ، عَنْ صَلَوَتِهِمْ . Определение: иxfā' е положение между изxār и идgām, без да се прави шедде, със запазване на гунна.

Раздел изxār

Буквите на изxār са шест и те са първите букви на тези свещени думи: هَادِيًا: عَدْلٌ عَنِيْ . Когато тенуйн или нун сякине срещнат една от тези шест букви се получава изxār. Например: مِنْ خَوْفٍ، مِنْ ءَامَنَ، عَفْوٌ حَلِيْمٌ . Определение: изxār е отделяне, раздалечаване между две букви.

Раздел иқлāб

Буквата на иқлāб е ب . Когато тенуйн или нун сякине срещнат буквата ب се получава иқлāб. Например:
سَمِيْعٌ بَصِيْرٌ، مِنْ بَعْدٍ، كَيْتُبُدْرَةٌ . Иқлāб означава превръщане на нун сякине или тенуйн в чист م , който се чете с иxfā' и запазване на гунна, когато ги следва буквата ب . Какво е гунна? Гунна е гласът, който излиза от носната кухина.

И още исти'аля'.

Исти'аля' се нарича: При изговаряне на буквата дъното на езика се вдига нагоре към небцето. Буквите на исти'аля' са خُصَّ صَعَطٍ قَطًا .

9

И още истифāл. Истифāл се нарича: При изговаряне на буквата дъното на езика спада към долната челюст и не се издига към небцето. Буквите на истифāл са اَنْشُرَ حَدِيْثٌ عَلِمْتُكَ سَوْفَ نَجْهَرُ .
يَدًا .
Те двете са противоположни.

И още итбāқ. Итбāқ се нарича: При изговаряне на буквата езикът покрива небцето. Буквите на итбāқ са ص ض ط ظ .

И още инфитāх. Инфитāх се нарича: При изговаряне на буквата езикът и небцето се отделят едно от друго, като въздухът излиза от пространството между тях. Буквите на инфитāх са مَنْ اَخَذَ وَجَدَ سَعَةً فَرِيْحِي حُقِّيْ لَهُ شَرْبٌ عَيْثُ . Те двете са противоположни.

И още қалқале. Қалқале се нарича: При събиране на качествата *шидде* и *джехр* се чува отглас в местопроизношението на буквата. И още получава се раздвижване в местопроизношението й. Заради силния удар в местопроизношението се получава допълнителен силен, ясен звук. Қалқале има само в положение на *суқун*. Буквите на *қалқале* са **قُطْبُ جِدِّ**.

И още сафӣр. Сафӣр се нарича: При изговаряне на буквата се чува звук подобен на свирене. Буквите на *сафӣр* са **ص س ز**.

10

И още текр̄ар. Текр̄ар има само при буквата **ر**. *Текр̄ар* се нарича подхлъзване или треперене на езика при нейното изговаряне, от което трябва да се предпазваме при четене.

Раздел идғам ме'ал гунна

Буквите на *идғам* с *гунна* са четири: **يَمُونُ**. Когато *тенўин* или *нўн* сѣкине срещне една от тези четири букви се получава *идғам* с *гунна*. Например: **وَمَنْ يَعْمَلْ خَيْرَ يَرَهُ، فَضْلًا مِنَ اللَّهِ.** А ако *нўн* сѣкине и **و** се намират в една и съща дума, при това положение става *изх̄ар*: **بُنْيَانٌ، قَنُورٌ، صُنُورٌ، الدُّنْيَا**.

Раздел идғам биля гунна

Буквите на *идғам* без *гунна* са две: **كُرْ**. Когато *тенўин* или *нўн* сѣкине срещнат една от тези две букви става *идғам* без *гунна*. Например: **عَفُورٌ رَجِيءٌ، هُدًى لِلْمُتَّقِينَ، مَنْ رَبَّهْمُ**.

Раздел идғам мислейн

Когато след буква със *суқун* следва същата буква се получава *идғам* *мислейн*. Например: **ءَاوُوا وَنَصَرُوا، أَرَبِ أَصْرِبِ بَعْضَاكَ، فَمَا رَجِحْتَ بِنَجَارِ هُنْمٌ**. *Мислейн* означава две букви на които съвпадат местопроизношенията и качествата. А когато *нўн* сѣкине срещне **ن** се получават едновременно *идғам* *мислейн* и *идғам* с *гунна*. Например: **وَمَنْ نُعَجِّرُهُ، مِنْ نَارٍ**.

И още инхир̄аф. *Инхир̄аф* се нарича отклоняване на гласа от върха на езика към страните му при изговаряне на буквата **ل**.

И още тефеший̄. *Тешеший̄* се нарича разпръскване на въздух между езика и небцето при изговаряне на буквата **ش** докато достигне местопроизношението на буквата **ظ**.

И още гунна. Гунна е глас, който излиза от носната кухина. Гунна има само при **م** и **ن**.

И другият вид са условни качества. Те са единадесет.

Раздел положения на мим сякине

Мим сякине или мим със сукун има три положения. Когато мим сякине срещне буквата **م** се получава *идғам мислейн* с гунна. Например: **أَطَعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ، عَلَّمَهُمْ مَوَاصِدَةً**. Когато мим сякине срещне буквата **ب** се получава *ихфа'*. Например: **إِنِّي رَبُّهُمْ بِهِمْ، تَزْمِيهِمْ بِجَارَةٍ**. А когато мим сякине срещне всички останали букви освен **م** и **ب** се получава *изхār*. Например: **هُمُ فِيهِ، لَكُمُ دِينُكُمْ**.

Раздел идғам мутеджāнисейн

Когато се срещнат две букви с еднакви местопроизношения и различни качества, от които първата сякине, а втората с огласовка се получава *идғам мутеджāнисейн*. Тези букви се намират в три местопроизношения. Първото местопроизношение е **ط د ت**. Например: **لَسِنَّ بَسْطَ، وَقَالَتْ طَائِفَةٌ، أَنْقَلَتْ دَعَا اللَّهَ، مَا عَبْدُكُمْ**. Второто местопроизношение е **ظ ذ ث**. Например: **إِنِّي ظَلَمْتُمْ، يُلْهَثُ ذَالِكُ، م ر ب**. Третото местопроизношение е **م ر ب**. Например: **يَا بِيَّ، اِرْكَبْ مَعَنَا**. Мутеджāнисейн означава две букви с еднакво местопроизношение и различни качества.

Раздел идғам мутеқāрибейн

Когато се срещнат две букви с близки местопроизношения или качества, от които първата сякине, а втората с огласовка се получава *идғам мутеқāрибейн*.

Тефхй̄м. Тефхй̄м се казва на буква, която се чете дебело, а те са единадесет: буквите на *исти'аля'* и буквите **ل** и **ر**, и **ا** и **و** за удължаване, когато са налице условията за удебеляване. А буквите на *исти'аля'* се удебеляват винаги.

11

И още терқй̄к. Терқй̄к се казва на буква, която се чете тънко, а те са буквите на *истифāл*, включително **ل** и **ر**, и **ا** и **و** за удължаване, при които не са налице условията за удебеляване. Изгъняването при буквите на *терқй̄к* е задължително.

И още идғам. *Идғам* означава вкарване (сливане) на една от две букви *мислейн* или *мутеджāнисейн*, или *мутеқāрибейн* в другата.

И още ихфа'. *Ихфа'* означава положение между *идғам* и *изхār* без *шедде* (без удвояване) в него.

И още изхāр. Изхāр означава изговаряне на буквите от техните местопроизношения по ОТДЕЛНО (без да се смесват).

И още иқлāб. Иқлāб означава пълно превръщане на нūн сġакине или тенўйин в ھ и нейната иқфā' с ɡунна при буквата ٻ .

И още медд. Медд означава удължаване на гласа при буквите на медд.

И още ўақф. ўақф

означава прекъсване на гласа и въздуха (спиране с поемане на въздух).

И още секте. Секте означава спиране при четене, без поемане на въздух.

12

И още сукўн или сġакине.

Сукўн се нарича буква без огласовка.

И още ҳарака или

огласовка. Тя е противоположното на сукўн.

Тези букви се намират в следните групи. Първо буквите ل ر . Например: قُلْ رَبِّ، بَلْ رَفَعَهُ اللهُ . Второ буквите ق ك . Например: الْمُوْتَحْفٰتِكُمْ . Мутеқāрибеин означава две букви, които са близки по местопроизношение или качества.

Раздел идғāм шемсий

Буквите на идғāм шемсий са четиринадесет и те са първите букви от този стих:

سُبْحٰنَ رَبِّكَ ذُكْرٰى رَبِّىْ زُذْ سَمِعَتْ شَمْرٌ صَدْرٌ صَيْفٌ طَابَ ظَنُّ لُهُ نَعْمٌ . Когато буквата ل от определителния член ال , която се нарича "лġам те'ариф" срещне една от тези четиринадесет букви се получава идғāм шемсий. Ако тази буква е ٻ става идғāм шемсий с ɡунна, а при всички останали букви този идғāм е без ɡунна. Например: وَالنَّاسِ، وَالشَّمْسِ، وَالنَّبِيِّنَ .

Раздел изхāр қамерий

Буквите на изхāр қамерий са четиринадесет:

اَبُوْ حَبْكٍ وَحَفْ عَقِيْمَةٍ . Когато лġам те'ариф срещне една от тези четиринадесет букви се получава изхāр қамерий. Например: وَالْعَصْرِ، وَالْفَجْرِ، وَالْقَمْرِ .

Известно е, че иқфā' на буквата ھ не значи, че местопроизношението ѝ, когато срещне буквата ٻ се губи напълно, а че устните не се притискат силно една към друга, и така се прикрива нейното изговаряне. По същия начин е изговарянето и при иқлāб.

И още времетраенето при иқфā' и при шедде е по-малко от две букви и повече от една. Разбери това!

И още при спиране без *раўм*, при дума на която последната буква е *ر*, предходната и буква е една от седемте букви на *исти'аля'* със *суқун*, а буквата преди тях двете е огласована с *кесра* се позволява *тефҳим* и *терқик*. Тези думи са *عَيْنَ الْقَطْرِ* и *مِنْ مَضْرٍ*.

Раздел қалқале

Буквите на *қалқале* са пет и те са *قُضِبَ جِدٍ*. Когато някоя от тези пет букви е *сякине*, независимо дали се намира в средата или края на думата се получава *қалқале*. Например: *يَدْخُلُونَ، أَحَدٌ، بِالْحَقِّ*. Езиковото значение на *қалқале* е възбуждане, колебание, раздвижване. А като термин означава разтърсване в местопроизношението, при което се чува силно ударение.

Раздел положения на буквата *ر*

Когато буквата *ر* е с *фетҳа* или *дамма* се чете дебело. Например *الرَّحْمَنَ، الرَّجِيمَ، الرُّوحَ، نَضْرُ اللّٰهَ*. А когато е с *кесра* се чете тънко. Например *بِالْيَمِينِ*. Когато е *сякине* след буква с *фетҳа* или *дамма* се чете дебело: *مَنْ شَكَرَ، بِالنُّذْرِ، وَأَنْحَرُ*. А когато е *сякине* след буква с *кесра* се чете тънко. Например: *وَاسْتَعْفِرُهُ، وَاضْطَرَّ*. И когато *ر* е *сякине* и я следва една от буквите на *исти'аля'* (а те са *خُصَّ صَّعِطٍ قَطْرٌ، فُرْقَةٍ، قِرْطَائِسَ، وَمِرْصَادًا*) в същата дума се чете дебело. Например: *كُلُّ فَرْقٍ*. И още, когато *ر* е *сякине*, а буквата преди нея е с *кесра* '*арида*' (т.е. ако *ر* се намира след свързваща *хамза*) се чете дебело. Например: *لَمِنَ الرَّكْعَى، إِزْجِي*

А правилото при буквата *ر* от името на *Аллах*, когато преди него се намира *фетҳа* без *имале* или *дамма* е задължително да се чете дебело.

Ако преди него се намира *фетҳа* с *имале* е допустимо дебело и тънко четене. И ако преди него е *кесра* е задължително да се чете тънко.

Известно е, че ако буквата след *дамир* е *сякине*, независимо дали буквата преди него е с огласовка *كُرَيْبِيَّةُ السَّمَوَاتِ* или със *суқун* *فَأَرَاهُ الْآيَةَ اللّٰهَ، فَأَرْاهُ الْآيَةَ* той не се удължава при всички четци. И още ако върху *дамир* има *суқун* или ако спиране на *дамир* с *раўм*, при всички *مَنْهُ، وَاجْتَبَهُ*.

Известно е, че тенъйинът от думата **عَوَجًا** се превръща в **елиф**, върху който се прави **секте**. Секте също се прави и върху **елифа** от думата **وَمِنْ مَرْقَدِنَا**, върху **ب** от думата **مَنْ رَاقٍ** и **ل** от думата **بَلْ رَانَ**.

Известно е, че **لَمْ يَتَسَنَّهْ** е в сура **البقرة**, **أَقْتَدِهْ** в сура **الأنعام**, **مَا هِيَ** в сура **القارعة**, а останалите думи (със **секте**) са от сура **الحاقة**.

И още, когато **ر** е **сякине** и буквата преди нея също е **сякине** последната не с взема под внимание, а се гледа буквата преди тях двете. Ако тя е **фетха** или **дамма** **ر** се чете дебело. Например: **بِالسَّبْرِ، مِنْ كُلِّ أَمْرِ، فِي الضُّدُورِ**. И ако тя е **кесра** се чете тънко. Например: **بِصَيْرٍ، قَدِيرٍ**. И още, ако **ر** е **сякине** и се намира след **ي**, която е **харф лин**, се чете тънко. Например: **خَيْرٍ، سَيْرٍ**.

Раздел **лефзатуллах**

Когато буквата преди името на **Аллах** е огласована с **фетха** или **дамма** се чете дебело. Например: **هُوَ اللَّهُ، نَصْرُ اللَّهِ**. А ако е огласована с **кесра** се чете тънко. Например: **بِاللَّهِ، وَيَلَهُ**.

Раздел **дамир**

Когато буквата преди **дамир** е огласована, **дамир** се удължава. Например: **وَلَهُ، إِنَّهُ، بِهِ**. Обаче буквата **ه** от думите **لَمْ يَنْتَهُ** и **مَا نَنْفَهُ** не се удължава, тъй като тя не е **дамир**, защото е част от корена на тези думи. А когато буквата преди **дамир** е **сякине**, **дамир** не се удължава. Например: **عَلَيْهِ، إِلَيْهِ، فِيهِ**, с изключение на думата **فِيهِ، مَهَانًا**, където **дамир** се удължава.

Известно е, че **لِكَتَّا** е в сура **الكهف**, **الظُّنُونًا**, **الرَّسُولًا**, **السَّيْلًا** са в сура **الأحزاب**, а **سَلَايِلَا**, **قَوَارِيرَا** и **سَلَايِلَا** са в сура **الإنسان**.

Известно е, че в *риу'айета* *Хафс* елифа в края на седемте долупосочени думи се запазва (чете се) при *йақф* (спиране), а при *йасл* (свързване) не се чете. Те са местоимението за първо лице, единствено число *أَنَا* и още думите *سَلَايَلَا، السَّيْلَا، الرَّسُولَا، الظُّنُونَا، الظُّنُونَا، الرَّسُولَا، السَّيْلَا، سَلَايَلَا*, като за думата *سَلَايَلَا* има още един *риу'айет* на *Хафс* за четене със *сукун* върху буквата *ل* при спиране и по същия начин за първата от двете думи *فَوَارِيرًا*.

Раздел секте

В *Қур'ан-и' Азим* има *секте* на четири места: В *сӯра* *مَنْ مَرَقِدْنَا هَذَا* при думите *عَوَجًا قَيْمًا*, в *сӯра* *يَس* при думите *مَنْ مَرَقِدْنَا هَذَا*, в *сӯра* *الْقِيَامَةِ* при думите *مَنْ رَاقٍ* и в *сӯра* *الْمُطَفِّفِينَ* при думите *كَلَّابِلَ رَانَ*. *Секте* означава спиране на гласа, без поемане на въздух.

15

Известно е, че в *риу'айета* *Хафс* при думата *عَجَبِي* от *сура* *فُضِّلَتْ* втората *хамза* се чете с *тесхил*. Т.е. втората *хамза* се чете между *хамза* и *фетха*, подобно на *هـ*. А думата *مَجْرَاهَا* от *сура* *هُود* се чете с *имале кубра* според *қира'ета*, т.е. буквата *ل* намираща се след *ر* се чете с *имале*, а самата *ر* се чете тънко.

